MAQSUD SHAYXZODA VA BUGUNGI YOSHLAR TAFAKKURI

Rafiyeva Ruxshona To`lqinovna
TDTrU talabasi
ruxshonarafiyeva@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada Maqsud Shayxzoda ijodining bugungi yoshlar tafakkuriga ta'siri publitsistik ruhda tahlil qilinadi. Shoirning ilm-fan, vatanparvarlik, erkin fikrlash va ma'naviy barkamollik haqidagi qarashlari zamonaviy yoshlar dunyoqarashi bilan bog'lab yoritiladi.

Kalit so'zlar: Maqsud Shayxzoda, yoshlar tafakkuri,"Jaloliddin Manguberdi", vatanparvarlik, ma'naviyat, "Toshkentnoma", ilm-fan, adabiyot,"Mirzo Ulug`bek", milliy qadriyat, erkin fikrlash.

XX asr o'zbek adabiyoti va ma'naviy hayotida chuqur iz qoldirgan ijodkorlardan biri Maqsud Shayxzoda hisoblanadi. Uning she'rlari, ilmiy maqolalari va dramatik asarlari nafaqat adabiyot ixlosmandlari, balki bugungi yoshlar tafakkurini shakllantirishda ham muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, shoirning vatanparvarlik, erkin fikrlash, ilmga intilish va insoniylik haqidagi qarashlari hozirgi globallashuv davrida yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Maqsud Shayxzoda 1908-yilda Ozarbayjonning Oqtosh shahrida tug'ilgan bo'lsa-da, uning ijodiy taqdiri O'zbekiston bilan chambarchas bog'liq bo'ldi. U o'zbek tilini mukammal o'rganib, bu tilda yuksak badiiy asarlar yaratdi. Shoirning "Mirzo Ulug'bek", "Jaloliddin Manguberdi" kabi dramatik asarlari tarixiy shaxslar timsolida ilm, jasorat va milliy g'urur g'oyalarini targ'ib qildi. Aynan shu jihat bugungi yoshlar uchun katta ma'naviy maktab vazifasini o'taydi.

Bugungi kunda yoshlar tafakkuri internet, ijtimoiy tarmoqlar va turli axborot oqimlari ta'sirida shakllanmoqda. Bunday murakkab davrda yoshlarning mustaqil fikrlashi, milliy qadriyatlarga sodiq qolishi va ma'naviy immunitetini mustahkamlashi juda muhim. Maqsud Shayxzoda ijodi esa ana shu ehtiyojlarga javob bera oladigan manbalardan biridir. Shoir asarlarida insonning ichki dunyosi, halollik, mehnatsevarlik va ilmga muhabbat ustuvor mavzu sifatida ko'tariladi.

Masalan, Shayxzoda ilmni inson kamolotining eng muhim omili deb bilgan. U yaratgan Mirzo Ulug'bek obrazi orqali ilm-fan taraqqiyotning asosiy kuchi ekanini ko'rsatadi. Hozirgi zamonda ham sun'iy intellekt, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalar davrida bilimli yoshlargina jamiyat rivojiga hissa qo'sha oladi. Shu ma'noda, Shayxzoda asarlari yoshlarni kitob o'qishga, izlanishga va tafakkur qilishga undaydi.

Shoirning "Toshkentnoma" dostoni ham yoshlar tafakkurini shakllantirishda alohida ahamiyatga ega. Ushbu asarda Toshkent shahri nafaqat tarixiy maskan, balki bag'rikenglik, mehnatsevarlik va insoniylik timsoli sifatida tasvirlanadi. Shayxzoda Toshkentni turli millat va elatlarni birlashtirgan mehr-muhabbat shahri sifatida madh etadi. Bugungi globallashuv davrida yoshlarning turli madaniyatlarga hurmat bilan qarashi, millatlararo totuvlikni qadrlashi aynan shunday asarlar orqali mustahkamlanadi. "Toshkentnoma"dagi samimiy ruh va yurtga muhabbat tuyg'usi yoshlarni ona Vatan qadri va tinchlikning ahamiyatini chuqur his etishga undaydi.

Yana bir muhim jihat shundaki, shoir ijodida Vatanga muhabbat tuyg'usi alohida o'rin egallaydi. Bugungi yoshlar orasida kosmopolit qarashlar kuchayib borayotgan bir paytda milliy o'zlikni saqlash masalasi dolzarbdir. Shayxzoda esa o'z asarlarida xalq tarixi va milliy qahramonlarni ulug'lash orqali yosh avlodni o'z ildizlarini unutmaslikka chaqiradi. Ayniqsa,

Jaloliddin Manguberdi obrazi orqali yurt ozodligi va millat sha’ni uchun kurash g‘oyasi yorqin ifodalangan.

Bugungi yoshlar tafakkurida tanqidiy fikrlash ham muhim ahamiyatga ega. Maqsud Shayxzoda hayoti bunga yorqin misoldir. Shoir qatag‘on va siyosiy bosimlarga qaramay, ijoddan voz kechmadi. Bu esa yoshlarni har qanday qiyinchilikda ham o‘z prinsiplariga sodiq qolishga undaydi. Ayniqsa, yolg‘on axborot va ommaviy madaniyat kuchaygan bir davrda mustaqil fikrlaydigan avlodni tarbiyalash nihoyatda zarur.

Xulosa qilib aytganda, Maqsud Shayxzoda ijodi bugungi yoshlar tafakkurini boyitadigan, ularni ilmga, vatanparvarlikka va erkin fikrlashga undaydigan bebaho ma’naviy merosdir. Shoirning “Toshkentnoma”, “Mirzo Ulug‘bek”, “Jaloliddin Manguberdi” kabi asarlarida ilgari surilgan g‘oyalar bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan. Chunki insoniylik, bilim va Vatanga sadoqat har qanday davrda ham jamiyat taraqqiyotining asosiy mezoni bo‘lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Maqsud Shayxzoda. Toshkentnoma. Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti.
2. Maqsud Shayxzoda. Mirzo Ulug‘bek. Toshkent: O‘zbekiston davlat nashriyoti.
3. Maqsud Shayxzoda. Jaloliddin Manguberdi. Toshkent: Yangi asr avlodi.
4. O‘zbek adabiyoti tarixi. 5-jild. Toshkent: Fan nashriyoti.
5. Karimov N. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti.